

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1975

BRNO 1977

určení : Salzburg, arcibiskupství, Matyáš Lang z Wellenburgu /1519-1540/, 1/2 krejcar 1531
popis : V trojlístu dvojitý znak, nad ním kardinálský klobouk. Níže letopočet .531
lit : Saurma-Jeltsch, Die Saurmasche Münzsammlung deutscher, schweizerischer und polnicher
Gepräge von etwa dem Beginn der Groschenzeit bis zur Kipperperiode, Berlín 1892, str.
20, č. 889

Münzenfundverzeichnis von der systematischen Grabung des grossmährischen Burgwalles in Mikulčice 1960 - 1964 / Bez. Hodonín / . Im Verlaufe der systematischen Grabung des grossmährischen Burgwalles in Mikulčice fand man in den Jahren 1960 - 1969 insgesamt 16 Münzen. Das oben angeführte eingehende Verzeichnis enthält alle vereinzelte Münzfunde, die bei Abdeckungsarbeiten auf der untersuchten Fläche des einstigen grossmährischen Burgwalles gewonnen wurden. Alle sind auf der Expedition des AÚ ČSAV in Mikulčice deponiert, ohne Rücksicht darauf, dass unter ihnen auch neuzeitige Münzen sind, die in die Oberflächenschichten sekundär gelangten, lange nach der Wüstung des einstigen Burgwalles. Die älteste Münze ist eine kleine Bronze aus der römischen Kaiserzeit, gänzlich verwischt und bereits entwertet / Verzeichnis Nr. 2/. Eine Verbindung mit dem grossmährischen Milieu können nur drei lombardische silberne Breitdenare aufweisen, die in Milan geprägt wurden / Verzeichnis Nr. 13, Nr. 14, Nr. 15/. Nach dem Entstehungsdatum dieser Münzen und nach der geographischen Verbreitung der Gruppe ähnlicher Funde in Mitteleuropa kann man beurteilen, dass die Münzen noch die letzte Phase der Existenz des grossmährischen Mikulčicer Burgwalles antrafen. Für die Bewertung von archäologischen Funden aus dem gipfelnden Mittelalter sind zwei böhmische Prägungen kleiner silberner Münzen aus dem Anfang und dem Ende des 14. Jahrhunderts bedeutend / Verzeichnis Nr. 6 und Nr. 7/. Aus dem späten Zeitabschnitt, dem 16. und 17. Jahrhundert, sind silberne Prägungen aus Ungarn, Schlesien und Salzburg.

PRVNÍ SEZONA VÝZKUMU SÍDLIŠTĚ V TRATI ZBROD U MUTĚNIC

/ okr. Hodonín/

Zdeněk Klanička, AÚ ČSAV Brno

/ Tab. 19, 20 /

Dne 8. dubna 1975 byly zahájeny sondážní práce na malém návrší, které se asi 3m zvedá nad pravém břehu říčky Kyjovky. Lokalita leží vzdušnou čarou přibližně 9 km severně od knížecího hradu v Mikulčicích, v místě, kde se stýkají katastrální území Hodonína, Dolních Bojanovic a Mutěnic. Povrchový sběr, který ukázal přítomnost keramiky pražského typu byl v těchto místech proveden už v dřívější době¹. Když sondy dosvědčily přítomnost sídlištních objektů zahloubených do podloží, zahájili jsme plošný odkryv, který v první sezoně dosáhl rozsahu 1291 m². Spolu se sondami byla tak prozkoumána celková plocha 2 146,7 m². Výzkumu se za 120 pracovních dní jeho trvání účastnilo průměrně 8 dělníků, technicky spolupracoval Otto Marek.

Na sídlišti jsme prozkoumali objekty eneolitické a laténské, náš zájem se však soustředil na zahloubené i nadpodložní sídlištní objekty, které obsahovaly keramiku pražského typu, jichž bylo přibližně polovina z celkového počtu 65 očíslovaných objektů, zjištěných na mutěnickém sídlišti.

Nadpodložní sídlištní objekty byly silně rozrušeny orbou, v terénu se však jeví jako velmi tmavé, popelovité útvary čočkovitého tvaru. Zahloubené objekty představují buď typické chaty o rozměrech 3 až 3,5m x 4 až 4,5m se zbytky kamenných pecí, obvykle v severovýchodním rohu, nebo různé druhy kotlovitých jam. Obsahují téměř výlučně nezdobenou a v ruce robenou keramiku jednoduchých profilací s vyhrnutým nebo jen mírně prohnutým okrajem. Kotlovité jámy obsahovaly jen velmi málo, nebo dokonce vůbec žádné nálezy.

Významný byl nálezový celek, získaný při odkryvu objektu č. 7, polozemnice se zachovanými zbytky kamenné pece v severovýchodním rohu. Spolu s nezdobenou keramikou pražského typu, připomínající svým způsobem výroby velmi silně některé typy keramiky z nejstarší mikulčické vrstvy, byl zde nalezen hřeben s rukojetí seříznutou do úzkého trojúhelníku. Podle současných znalostí je uvedený nález datován obvykle do 6. století. Stejný hřeben byl nalezen ještě v jednom zcela analogickém exempláři v dalším objektu mutěnického sídliště.

Z kovových nálezů je třeba uvést především zlomky dvou závěsků trojúhelníkovitého tvaru, vyrobených z měděného plechu, které se vyskytují v některých celcích s nejstarší slovanskou keramikou a bývají obvykle datovány do 6. - 7. století. V Mutěnicích se vyskytly v nálezovém celku spolu s nízkou plochou miskou a nezdobenou keramikou pražského typu.

Vedle objektů s keramikou pražského typu a zmíněných už pravěkých nálezů jsme v Mutěnicích narazili také na chaty se zdobenou hradištní keramikou i na osídlení z pozdní doby hradištní.

P o z n á m k a :

1 Klanica, Zd., Sídliště z doby hradištní v Dol. Bojanovicích /okr. Hodonín/, Přehled výzkumů 1969, Brno 1971, 24 - 25.

Die erste Grabungssaison der Siedlung in der Flur Zbrod bei Mutěnice /Bez. Hodonín/. Die Siedlung, die ca. 9km in Luftlinie von der Fürstenburg des grossmährischen Zentrums in Mikulčice entfernt liegt, ergab ausser äneolithischen und latènezeitlichen Objekten ungefähr 30 Hütten und Gruben, die in die Zeit der ältesten slawischen Besiedlung datiert sind. Die Erdhütten /Halbscmljanka/ mit einem steinernen Herd in der Ecke enthielten unverzierte Keramik vom Prager Typus, die durch einen Kamm, dessen Griff zu einem schmalen Dreieck zugeschnitten ist und durch Anhängerbruchstücke in Dreieckform, aus Kupferblech hergestellt, in das 6. - 7. Jahrhundert datiert ist. Hier wurden auch Hütten untersucht, die wir in das 8. - 10. Jahrhundert datieren können. Sie enthielten Funde, die mit den in Mikulčice entdeckten Funden analogisch sind.

KOSTROVÉ HROBY Z 8. - 9. STOLETÍ V PRUŠÁNKÁCH

/ okr. Hodonín /

Zdeněk Klanica, AÚ ČSAV Brno

/ Tab. 21 /

Při stavbě vodárenského objektu na pozemku JZD v Prušánkách narazili dělníci na kostru, u níž ležely zlaté náušnice. Nález ohlásil na základnu AÚ ČSAV v Mikulčicích a 20. 8. 1975 byl zahájen na místě záchraňovací výzkum. Slovanské pohřebiště v Prušánkách je vzdáleno devět kilometrů /vzdušnou čarou/ od knížecího hradu v Mikulčicích. V době od 27. 8. do 1. 10. zde pracovalo 7 dělníků, technicky spolupracovali Radovan Rutar a Rostislav Skopal.

Celkem bylo prozkoumáno 31 hrobů, z toho jen 6 bez nálezů. Hrobové jámy měly většinou kolmé stěny, v jednom případě se vyskytl výklenek. Ve 20 hrobech byly zjištěny zbytky rakví nebo dřevěného obložení. Z pohřebiště máme k dispozici 24 nádob.

Do 8. století může být datován soustruhovaný kostěný jehelníček, dále bronzové náušnice s velkou dutou kuličkou a zejména zlaté náušnice kottlašského typu, nalezené společně s pozlacenou kruhovitou sponou, zdobenou motivem vzájemně se proplétajících hadů.

Körpergräber aus dem 8. - 9. Jahrhundert in Prušánky /Bez. Hodonín/. Beim Baue eines Wasserwerkobjektes auf dem Grund der LPG in Prušánky stiess man auf ein slawisches Gräberfeld. Bei der Rettungsgrabung wurden 31 Gräber geborgen, von diesen waren nur 6 fundlos. In 20 Gräbern stellte man Überreste von Särgen oder einer Holzverschalung fest. Von den Funden in den Gräbern kann ein beinerner Nadelbehälter und ein goldener Ohrring des Kottlacher Types in das 8. Jahrhundert datiert werden. Das slawische Gräberfeld in Prušánky ist 9km von der Fürstenburg in Mikulčice entfernt.

BIRITUÁLNÍ POHŘEBIŠTĚ Z DOBY HRADIŠTNÍ A PRAVĚKÉ SÍDLIŠTĚ A POHŘEBIŠTĚ V NECHVALÍNĚ

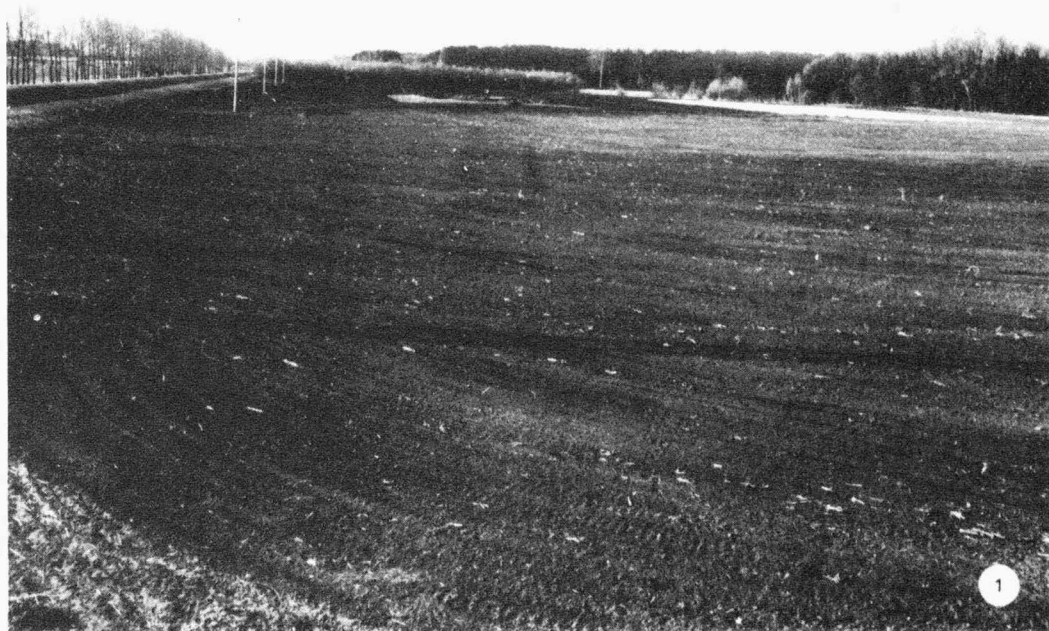
/ okr. Hodonín /

Zdeněk Klanica, AÚ ČSAV Brno

/ Tab. 22, 23 /

Začátkem května 1975 ohlásila V. Pouchlá na základnu AÚ ČSAV v Mikulčicích, že při zemních pracích, prováděných kyjovským JZD v trati Homole a Nivky v Nechvalíně dochází k porušování kostrových hrobů. Ve dnech 14. a 15. 5. jsme na základě tohoto hlášení prozkoumali hrob, jenž obsahoval sekeru, ostruhu, koplí, vědérko a jiné předměty, typické pro výstavbu bojovníckých hrobů velkomoravského období. V průběhu rozsáhlého záchraňovacího výzkumu, který jsme od 22. 5. do 26. 8. 1975 provedli za součinnosti s JZD Kyjov, bylo prozkoumáno celkem 108 hrobů a 50 sídlištních objektů. Výzkumu se účastnilo průměrně 5 pracovníků, technicky spolupracovali Rostislav Skopal a Alois Schovanec.

Početně největší skupinu zjištěných památek tvoří kostrové hroby, které podle typických velkomoravských milodarů můžeme rámcově datovat do 9. až 10. století. Hrobové jámy se odlišovaly od sprášového podloží nikoliv barvou, ale pouze jinou konzistencí zeminy, která byla v poměru k neporušené pědě většinou měkčí. Jednoduché hrobové jámy měly většinou kolmé rovné stěny, ve 28 případech se v

Tab. 19
Mutěnice /okr. Hodonín/. 1 celkový pohled na lokalitu ; 2 celkový pohled na odkrytou plochu. - 1 Gesamt-
ansicht auf die Lokalität ; 2 Gesamtansicht auf die abgedeckte Fläche.

Tab. 20
Mutěnice /okr. Hodonín/. 1 objekt č. 7 ; 2 objekt č. 5. - Objekt Nr. 7 ; Objekt Nr. 5.

P Ř E H L E D V Ý Z K U M Ů 1 9 7 5

Vydává : Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor : Akademik Josef Poulík
Redaktoři : Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhový
Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby : Doc. dr. B. Klíma, A. Životská
Na titulním listě : nádobka z velatického žárového hrobu ze Šlapanic
Tisk : Geografický ústav ČSAV v Brně
Evidenční číslo : ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis - 450 kusů - neprodejně